

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ГЛОБАЛЬНА ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА:
ПАРАДИГМИ, КОНЦЕПЦІЇ, АНАЛІЗ СИТУАЦІЙ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **магістр**
галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
спеціальність **052 Політологія**
освітня програма «Глобальні студії та світова політика»
вид дисципліни – **нормативна**
факультет **філософський**

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
Протокол № 6 від 16 червня 2023 року

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Целуйко** Марина Євгенівна – кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології

Програму схвалено на засіданні кафедри політології
Протокол № 11 від 15 червня 2023 року

Завідувач кафедри політології

Олександр ФІСУН

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова
політика»

Гарант освітньо-професійної програми

Юлія БІДЕНКО

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету
Протокол № 10 від 14 червня 2023 року

Голова методичної комісії
філософського факультету

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Глобальна та світова політика: парадигми, концепції, аналіз ситуацій» складена відповідно до програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 052 «Політологія», освітня програма «Глобальні студії та світова політика».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – надання магістрантам освітньої програми «Глобальна та світова політика: парадигми, концепції, аналіз ситуацій» знань про глобальну та світову політику.

Предметом вивчення є парадигми, концепції та аналіз конкретних ситуацій у глобальній та світовій політиці, аналіз ролі України в світовій політиці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – формування у здобувачів освіти наступних загальних та фахових компетенцій:

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації;
- вільне володіння категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки;
- розвинена здатність використовувати широкий спектр політологічних теорій, концептів і методів для професійної інтерпретації та змістовного аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150 (денне відділення).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
24 год.	
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	
Самостійна робота	
102 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Глобальна та світова політика: парадигми, концепції, аналіз ситуацій», згідно освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» студент-магістрант повинен:

знати:

- основні наукові теорії, що розкривають глобальну та світову політику;
- напрямки та формати глобальної політики в сучасному світі;
- місце і роль України в сучасній глобальній та світовій політиці;

вміти:

- проводити дослідження на сучасному професійному рівні;
- постійно вчитися та оволодівати сучасними професійними знаннями;

- планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у встановлені роботодавцем терміни;
- застосовувати фундаментальні знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології;
- комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Основні напрямки та формати глобальної та світової політики.

Поняття «глобальна політика» та «світова політика», їх відмінність. Наукові теорії, що досліджують глобальну та світову політику. Основні напрямки та формати політики в сучасному світі. Світова / регіональна політика та міжнародні відносини. Вестфальський світ, Віденський конгрес, Ялтинсько-Потсдамський світ. Сучасний стан справ.

Тема 2. Глобальна політика та міжнародні організації.

Міжнародні організації: класифікація та ознаки. Міжурядові та неурядові організації. ООН: історія створення та завдання. Рада Безпеки ООН та миротворча діяльність. Цілі розвитку тисячоліття. Структура Ради Європи, координаційні та допоміжні органи. Європейський суд з прав людини. Організація з безпеки та співробітництва в Європі: місія, структура та процедури прийняття рішень. НАТО: історія створення та завдання. Статус підсиленого партнерства України з НАТО. Історія взаємин України з Європейським Союзом. Європейська політика сусідства та Східне партнерство. Угода про Асоціацію між Україною та ЄС: політична та економічна частини.

Тема 3. Світ-системний аналіз про сучасну глобальну політику.

Виникнення світ-системи та її еволюція протягом 5 тис. років історії (концепція А.Г. Франка). Переміщення центру економічного домінування з Азії до Західної Європи та Північної Америки. «Центр» і «периферія» в світ-системі. «Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст.» як основна робота Ф. Броделя. Міні-системи та світ-системи (концепція І. Валлерстайна). Світ-імперії та світ-економіки, їх відмінність. «Держави-гегемони» (Нідерланди, Велика Британія, США) в історії сучасної світ-економіки. Особливості сучасної кризи гегемонії за І. Валлерстайном. «Системні цикли накопичення» за Дж. Аррігі (генуезько-іберійський, голландський, британський, американський). Фази накопичення капіталу (матеріальна та фінансова експансії держави-гегемона). Варіанти розвитку подій по «заклучній кризі» сучасної гегемонії.

Тема 4. Геополітика та безпека в сучасному світі.

Основні геополітичні теорії (концепції А. Мехена, Х. Маккіндера, Н. Спайкмена, Р. Челена, Ф. Ратцеля, К. Хаусхофера, Зб. Бжезінського і т.д.). Вплив геополітики на сучасний світ. «Центри сили» та їх інтереси. Напрямки конфліктів між «центрами сили» в сучасному світі (торговельні, культурні, воєнні і т.д.). Інтеграційні процеси, ініційовані державами – «центрами сили». Місце і роль України в сучасній геополітиці. Загрози безпеці в сучасному світі (тероризм, гібридні війни і т.д.) та методи протидії їм. Основні воєнно-політичні блоки в сучасному світі (НАТО, ОДКБ, АНЗЮС, Регіональна система оборони, Північноєвропейський оборонний союз і т.д.).

Тема 5. Культурний чинник у сучасній глобальній політиці.

Вплив культурної та цивілізаційної ідентичності на глобальну і світову політику. Культурні та цивілізаційні об'єднання в сучасному світі. Цивілізації в світовій політиці: співпраця чи конфлікт? Україна: цивілізаційно «розколота» країна чи ні?

Тема 6. Україна в глобальній та світовій політиці.

Аналіз ролі України в сучасній глобальній та світовій політиці. Україна в геополітичних проектах США, ЄС та РФ. Україна як «периферія» капіталістичної світ-економіки. Варіанти зміни державою свого становища з «периферії» на «напівпериферію» / «центр» (дослідження китайського, сингапурського, німецького, японського, південнокорейського, чилійського, турецького та центрально-європейського «кейсів»). Окреслення варіантів для України, оцінка їх вірогідності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Основні напрямки та формати глобальної та світової політики	25	4	4			17							
Тема 2. Глобальна політика та міжнародні організації	25	4	4			17							
Тема 3. Світ-системний аналіз про сучасну глобальну політику	25	4	4			17							
Тема 4. Геополітика та безпека в сучасному світі	25	4	4			17							
Тема 5. Культурний чинник у сучасній глобальній політиці	25	4	4			17							
Тема 6. Україна в глобальній та світовій політиці	25	4	4			17							
Усього годин	150	24	24			102							

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні напрямки та формати глобальної та світової політики	4
2	Глобальна політика та міжнародні організації	4
3	Світ-системний аналіз про сучасну глобальну політику	4
4	Геополітика та безпека в сучасному світі	4
5	Культурний чинник у сучасній глобальній політиці	4
6	Україна в глобальній та світовій політиці	4
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні напрямки та формати глобальної та світової політики. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; розрізняти наукові теорії, що досліджують глобальну та світову політику.	17
2	Тема 2. Глобальна політика та міжнародні організації. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити конкретні приклади міжнародних організацій в глобальній політиці.	17
3	Тема 3. Світ-системний аналіз про сучасну глобальну політику. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; виокремити основні тенденції глобальної політики згідно світ-системному аналізу.	17
4	Тема 4. Геополітика та безпека в сучасному світі.	17

	<i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; бути готовими аналізувати та порівнювати різні геополітичні теорії.	
5	Тема 5. Культурний чинник у сучасній глобальній політиці. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; відповісти на запитання «Розколата країна чи ні?», аргументувати свою відповідь.	17
6	Тема 6. Україна в глобальній та світовій політиці. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; підготувати есе на тему «Україна в глобальній та світовій політиці».	17
	Разом	102

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи навчання

Методи навчання спрямовані на досягнення освітніх цілей та кореспондують із ПНР та компетенціями:

- знайомство з науковими теоріями;
- підготовка доповідей;
- дискусії з проблемних питань на практичних (семінарських) заняттях;
- написання есе на задану актуальну тему.

Основними методами навчання є лекційні та семінарські заняття за темами дисципліни. Викладення лекційного матеріалу здійснюється із використанням медіапрезентацій. Під час проведення семінарських занять використовуються такі методи та технології викладання, як виступи студентів з доповідями за темою семінару, вивчення прикладів (case-study), презентація студентами інфографіки, групові дискусії за ключовими питаннями.

Під час самостійної роботи студенти знайомляться з науковими працями, присвяченими проблематиці глобальної та світової політики, написання есе, створення мультимедійних презентацій та інфографіки, а також написання курсової роботи за обраною студентом темою, написання контрольної роботи.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий форми контролю. Також передбачено контроль засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни, віднесеного до самостійної роботи.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних (семінарських) заняттях, у формі виступів студентів із доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях, написання есе. Також робочим планом передбачено написання контрольної роботи та курсової роботи.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних (семінарських) заняттях, що включає здатність студента засвоїти категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем.

За виступ на практичному занятті можна отримати від 1 (доповнення або уточнення після виступу іншого студента) до 5 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, статистичних матеріалів і т.д.) балів.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовки відповідей за навчальними питаннями теми, підготовки доповідей, презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи), аналізу кейсів, перевірки есе.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення іспиту. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань екзаменаційної роботи – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Заліковий білет складається з трьох теоретичних питань. Перше і друге питання оцінюються по 15 балів, третє – 10 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форм навчання надається можливість скласти іспит у формі відповіді на відкриті питання дистанційно на платформі Zoom.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Разом		
10	10	10	10	10	10	60	40	100

Максимальна сума балів за **практичні (семінарські) заняття** складає **60 балів**.

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обгрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обгрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.

16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за **екзаменаційну роботу** складає **40 балів**.

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Студент цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Студент достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Студент розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання. Обґрунтування неточні і не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Студент розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Студент не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, відповідь або неправильна, або він не розуміє суті питання. Не ознайомлений з джерелами, не може робити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100 балів**.

Шкала оцінювання (чотирирівнева)

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за чотирирівневою шкалою оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник, за заг. ред. О.М. Лютак. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 376 с.
2. Європейські інтеграційні процеси у XXI столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості / Зб. матеріалів науково-практ. конф. Київ, 26-27.03.2018 р. 677 с.
3. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій. Львів, 2015.
4. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти. К.: Либідь, 2017. 352 с.
5. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. Київ: ФАДА, ЛТД. 2015. 224 с.
6. Козак Ю., Ковалевський В., Логвинова Н. Міжнародні організації. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 344 с.
7. Крушинський, В. Манжола В., Андрущенко С., Галака С., Бордиловська О. Міжнародні відносини та світова політика. Підручник. Київ: Знання. 2014. 662 с.
8. Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
9. Міжнародні організації : навчальний посібник. Укладачі: Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб; вид. 2-ге, перероб. на доп. Харків. : ХДУХТ, 2018. 235 с.
10. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Під ред. В.С. Бакірова. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2005. 592 с.
11. Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навч. Посібник. К.: Кондор-Вид-во, 2018. 250 с.
11. Фісун О.А. Неформальні інститути та неопатримоніальна демократія в Україні // Агора. 2016. Вип. 17. С.9-13.
12. Фісун О.А. Цикли гегемонії, нова картографія постсучасного світу і глобалізація: пошук стратегії для України *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна «Питання політології»*. 2003. № 592. С. 69–86.

Допоміжна література:

1. Аджемоглу, Д. Робінсон. Дж. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства і бідності. Київ: Наш формат. 2016. 440 с.
2. Фергюсон Н. Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки. Київ: Наш формат. 2020. 144 с.
3. Boot M. America's Destiny In to Police the Word // *Financial Times*. 2003. Feb., 17. P. 23–29.
4. Boot M. *The Savage Wars of Peace: Small Wars and the Rise of American Power*. New York : Basic Books, 2002. – 285 p.
5. Frank A. G. *The underdevelopment of development // The underdevelopment of development : articles*. London : Sage, 1996. P. 17–55.
6. Ferguson N. *Colossus: The Price of America's Empire*. – Denton : Univ. of North Texas Press, 2004. 248 p.
7. Ferguson N. *Empire: The Rise and Demise of British World Order and the Lessons for Global Power*. New York : Basic Books, 2002. – 392 p.
8. Kagan R. *Of Paradise and Power: America and the New World Order*. New York : Alfred A. Knopf, 2003. – 104 p.
9. Modelski G. *Leading Sector and World Powers: The Coevolution of Global Politics and Economics*. Columbia : University of South Carolina Press, 1996. 263 p.
10. Modelski G. *Long Cycles in World Politics*. London : Macmillan, 1987. 244 p.
11. Tilly C. *How Empires End. After Empire: Multiethnic Societies and Nation-Building. The Soviet Union and Russia, Ottoman and Habsburg Empires : articles*. New York, London : Boulder, 1997. – P. 3–47.
12. Wallerstein I. *The Essential Wallerstein*. – New York : The New Press, 2000. – 496 p.
30. Wallerstein I. *The inter-state structure of the modern world-system. International theory: positivism and beyond : articles*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996. – P. 87–107.
13. Wallerstein I. *The Modern World-System. Vol. I–III*. San-Diego : Academic Press, 1974–1989 Collinns, 1993. 456 p.
14. Youngs R., Panchulidze E. *Global Democracy and COVID-19: Upgrading International Support*. European Endowment for Democracy, July, 2020. URL: https://carnegieendowment.org/files/Global_democracy_covid-19_report_FINAL_WEB.pdf

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти державних органів влади в Україні:

- <http://www.president.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Президента України
- <http://rada.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Верховної Ради України
- <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
- <http://www.mfa.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Міністерства закордонних справ України

Офіційні сайти міжнародних організацій та об'єднань:

- Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні www.un.org.ua/
 Рада Безпеки ООН: <http://www.un.org/russian/sc/index.html>
 Фонд ООН з народонаселення <http://www.unfpa.org/>
 Рада Європи: <http://www.coe.int> <http://www.coe.int/DefaultRU.asp>
 Офіс Ради Європи в Україні: <http://www.coe.kiev.ua/>
 Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) www.osce.org/ukraine/
 Бюро демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛІ): <http://www.osce.org/odihr>
 Координатор проектів ОБСЄ в Україні: <http://www.osce.org/ukraine>
 Організація Північноатлантичного Договору <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>
 Представництво Європейського Союзу в Україні: <http://www.delukr.ec.europa.eu/>
 Сайт Європейської політики сусідства ЄС: http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm
 Постійне представництво Європейського інвестиційного банку в Україні www.mka.org.ua/
 Європейський банк реконструкції та розвитку www.ebrd.com/pages/country/ukraine.shtml
 Світова організація торгівлі: <http://www.wto.org>
 Міжнародний валютний фонд www.imf.org
 Світовий банк <http://www.worldbank.org/eca/russian/>
 Світовий банк, представництво в Україні www.worldbank.org/uk/country/ukraine/

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Науково-методичні видання кафедри політології:

http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/staff_pol/navchannja/pol_metodichka.html

Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Політологія»

<http://periodicals.karazin.ua/politology>

Примітка. Перелік інформаційних ресурсів не є вичерпним. При використанні матеріалів з цих джерел або інших джерел посилання на них є для студентів обов'язковим.